

MUSEO ETNOLÓGICO DE NONASPE / MUSEU ETNOLÒGIC DE NONASP

"Lo museu parla"

El patrimonio cultural lingüístico aragonés en el Bajo Aragón-Caspe. Memoria oral, año 2016

El patrimoni cultural lingüístic aragonés en el Baix Aragó-Casp. Memòria oral, any 2016

Organiza: Amics de Nonasp

Colabora: Gobierno de Aragón e Institut Ramon Muntaner

ENTREVISTA A PURA GINER I ÁNGELES DE GRACIA

DATA I LLOC DE L'ENTREVISTA: 15/12/2015, Nonasp

ENTREVISTADORA: Pepa Nogués

DURADA TOTAL: 1h 14'03''

SUPORT: VÍDEO

FORMAT: MP4

[L'ESCOLA]

P: Em podríeu parlar de què recordeu de quan anàveu a l'escola? Vatres no vau anar juntes?

R1: No, mos portàvem massa diferència.

P: A quina edat vau començar?

R1: Después (abans) se començave als 6 anys.

R2: Jo també als 6.

P: La primera mestra que recordes Ángeles?

R1: Jo Doña Pilar.

R2: Jo no hi vaig anar mai, jo vaig anar en Doña Nati.

R1: Jo en Doña Nati después.

R2: Jo hi vaig anar sempre en Doña Nati perquè resulta que primer anaen les petites en Doña Nati i va tocar en Doña Pilar i va passar altra vegada en les grans Doña Nati.

R1: Quan vaig començar en Doña Nati me van traure perquè ere una dona que no ensenyave res. A Pura l'enviave sempre a llavar al riu la roba del crio. I a mi quan tenia 13 anys ja em van traure del cole. A més, era molt mala aplicada.

P: I después anaves en los pares al camp, dels 13 anys als 17 quan vas entrar als Freixa?

R1: En los iaïos, que el pare ja no vivie, es van casar aquí però aquí a viure no ha pujat mai.

P: Pura, així tu vas tindre a Doña Nati i fins quan vas anar a escola?

R2: Jo fins als 13. I ja no vas vullgué tornar perquè total ja no m'ensenyaven res. Jo vaig anar sempre en Doña Nati, bueno al final que ja va plegar, que se'n van anar a Benasque, que el seu home ere de Benasque que ell estave de mestre aquí, eren una parella i van tindre un xiquet

aquí que es die Vicentín. I este xiquet pues jo ere molt reforçadeta quan ere petita i me fee anar, no n'hi havie aigua a les cases ni n'hi havie res, i jo com que ere així més reforçà i molt decidida pues m'enviave a llavar les bragues a la séquia, al riu a llavar les braguetes del crio. I a l'endemà una altra volta. Hasta que se'n va enterar ma mare, però vaig anar molt temps, eh! I ella va dir que ja s'havia acabat que anava a estudi per a deprendre no per anar a llavar que a casa ja en teníem 3 de crios i havia d'anar a llavar ella pa que jo anés a estudi. I ja no vaig tornar a anar a llavar.

P: Quan arribaves a classe t'enviava a tu a llavar? Sempre la mateixa?

R: A mi i a altres, però sempre hi estàvem 2 o 3, les que devíem deixar-ho més llímpio devia ser! No ere com ara, no. I la majoria de les voltes no venie ella a classe, venie l'home a donar-mos volta, que igual estàvem igual que cabres per aquella classe perquè, claro, no teníem ningú. Estàem a estudi però no teníem mestre i l'home pujave de tant en tant a donar-mos volta i fer-mos assentar i si convenie mos pegave, en alguna baratà o en los dits així al cap (amb el puny tancat).

P: I no anave ella a fer classe?

R2: No perquè tenie faena. No ere com ara. Tenie el crio petit o tenie coses que fer i no anae. Tenie una cuina de carbó a casa i es deixae l'olla dels fessols o el que sigue al foc, perquè tampoc no es guanyave i no podien minjar quasi, com que mos envaive també a les cries a mirar-li el cocido. I un dia se me'n va ocorrir una a mi. Mataven un gorrino, però no li vaig fer en mala idea, li vaig fer en tota la ignorància del món, i saps allò de les potes que trauen així, los cascós. Pues vaig agarrar i els vaig arreplegar perquè sempre me die la mare: Passe més gana esta gent que el maestro Mero (¿)-. I vaig pensar: Pues si passen gana això els alimentarà-. I vaig agarrar tots los cascós del carrer i els hi vaig tirar al tupí. Era molt petita. Mira, si pa arribar a l'olla m'havia de ficar una silla, com devia de ser! Com m'enviaven a mi a una cuina en llenya, en foc, a ficar carbó i a mirar-li el tupí aquell que havia una olla allí (molt gran). (...) Però no li vaig ficar en mala intenció que li ho vaig fer en tota la voluntat del món. I venia allí a casa a comprar mel i a comprar coses que la mare venie allí a casa però no mos pagave res, comprave però: Ja te lo pagaré-. I no pagae res, no s'arribave, estàvem les coses molt diferents d'ara. Mestres, la Renfe, no podien viure del jornal. Patien molta gana. Treballaven los dos i no podien minjar i tenien un xiquet sol. I si treballaven d'una altra cosa pues tampoc, perquè pues no n'hi havie.

[ECONOMIA I ALIMENTACIÓ durant la postguerra]

R1: I per les cases d'aquí eren pagesos i n'hi havie de tot: n'hi havie gorrine, n'hi havie gallines, n'hi havie ous...

R2: Sí, lo que no tenies ere perres. Necessitave un crio unes sabates i jo encara m'acordo que ma mare s'havie de vendre una gallina pa comprar-mos unes sabates. Menjar sí però no n'hi havien quartos. Si fees quatre olives, pues te les pagaven si volien, si no tampoc...

R1: Però, mira, tothom tenie gallines, ous, tenie conills, tenie pataques... Tot pa casa. Aquí comprar no s'anave a comprar res, no n'hi havien perres no es comprave res. Si compraves una lata de sardina que anaven voltant pel poble venent sardines i aquell dia canviaves una mica que si no ous. Claro, no n'hi havien perres, no entraen.

R2: Érem igual que eixos crios que aixís a la tele del Tercer Món, que van los crios a llavar i tot això. Pues tot això nosaltres ho ham visgut, ham treballat sense puguer...

R1: Misèria no n'ham passat perquè a totes les cases n'hi havie molt de fato.

R2: Natros de gana no n'hem passat mai, però n'hi havie cases que sí.

R1: I lo pa de centeno, si no n'hi havie pa de farina blanca pues la feen de morena i es menjave així antes. Jo me'n record d'este pa que no el podien fer redó que no pujave i feen barretes, pa de centeno.

R2: I encara havies d'anar en la cartilla de racionament si volies comprar.

R1: I un pa valie 14 pessetes o 15.

R2: I un home cobrave 10 pessetes de jornal. A ver!

P: Això quan vostès eren petites?

R2: Sí. Jo ho he visgut això, ja no era tan petita, ja era grandeta. Tot això m'acorde molt. I les coles del racionament me'n recorde barbaridad.

R1: I la lleit en pols.

R2: La lleit en pols mos la donaven a estudi.

R1: Hasta pals hòmens que fumaen tenien racionament de tabaco.

R2: I pa anar a treballar! Que havies d'anar a firmar un passe de nit! Si no no podien anar a treballar els hòmens. Jo era petita, però ja anave a firmar el passe, tenia 8 o 9 anys i mon pare quan arribave me die: Tin, vé a firmar el passe-. I anava a l'Ajuntament a que em firmessen un passe per a l'endemà anar a treballar. I si anaen a treballar en diumenge et denunciaven, no t'ho pergues. A son pare de mon cunyat, de Joaquín de Rosita, ere pastor i un dia va anar a sembrar o algo i el van denunciar perquè va treballar en diumenge.

R1: Era una inquisició.

R2: Estàvem malament del tot. No n'hi havie de tota la postguerra vam agarrar lo més dolent de tot. No deixaven anar... Collíem les olives i les molíem a casa, ja molia, jo era petita i ja tenia força, i ja molia en una maquineta i uns cofins així (d'uns 30 cm de diàmetre) mon pare els omplie de pasta del que havíem mòlt i en un tornillo els apretave i l'oli l'havíem d'amagar perquè no vingués los de fiscalia i ho trobessen que si no mos l'haguéssim carregat. Havíem d'amagar l'oli después de treballar tant i crios i tot per allí. Estàem mal. Per això que ham visgut això i ham visgut lo d'ara i ara pues no pareixem los mateixos.

R1: Què va!

R2: Estam ben c uidaets. Som vells però no mos ho podíem pensar mai que estam com forme estam.

R1: Natres encara ham trobat cosa bona, d'aquí endavant no ho sé.

R2: Però la joventut dels nostres pares va ser diferenta, no hi estae esta inquisició. Anaen a treballar, no n'hi havien quartos però eren feliços, estaen lliures, feen lo que volien, natres no. Natres vam agarrar tot això que no mos podíem ni bellugar.

R1: La inquisició, l'època de Franco.

R2: Vam agarrar tota la Dictadura. Jo vaig nàixer ja en la Dictadura i tenie 40 anys ja quan se va acabar, més de 40 anys ja quan tot se va ficar ja una mica curios. I mos vam casar en estos problemes, que no n'hi havie res i els crios petits pues se van criar una mica millor que natros però no te pensos que també havíem de fer de mans-mànigues pa puguer alimenta'ls i porta'ls una mica millor. Después ja quan van ser grans i va vindre la democràcia va canviar tot molt. Ja va ser tot molt diferent después. Ja es va començar a arreglar la cosa, però ja va ser a partir del 63 quan se va començar a ficar les coses una mica millor. O 65.

[RACIONAMENT

P: Explique això del racionament com funcionava.

R2: Pues te donaven una llibreta de racionament i quan anaes a buscar el pa o algo te sellaen.

R1: Te ficaven un cunyo.

R2: I més d'un tope no en podies prendre de pa, sol te venien aquell.

R1: Un panet així (d'uns 30 cm) que ere d'un blau...

R2: Jo no m'acordo perquè a casa meua no hi vam anar mai a busca'n perquè lo pare s'amagave pa anar a moldre lo nostre, i s'amagave per estos brassals que n'havie aquí un molí, que encara hi està, es die el molí de l'Horta, ara no funcione però encara hi està, l'edifici. I s'amagae que no el trobessa la Guàrdia Civil. I anae a moldre de nit i después amagae la farina a casa i la mare pastae a casa i después mos minjàem lo pa de casa. I la cartilla de racionament sempre li cedíem a una dona que passaen molta gana que vivien al carrer que el seu home va degué d'emigrar cap a França i es va quedar ella i un fill aquí al poble i passaven més gana que... A casa meua se mantenien molt. A ver, no és que sobrès però per lo menos verdures, patates... I moltes coses li donàem a n'aquella dona perquè passaen molta gana (...) i vivien en una casa, una planta baixa, com si fos una barraqueta, com una cova, ere bandívol.

P: El racionament ere per a tots els productes i només per a alguns?

R1: Sol ere pal pa. I lo tabaco també lo tenien racionat.

P: I l'oli?

R1: L'oli no, lo que passe és que lo féem a casa perquè no te deixaven fer-lo als molins (...) i de les olives nostres! I ho havies d'amagar.

P: Ho requissaven?

R1: Venien los de fiscalia. I com venie en tren ja miràvem si baixave un o altre mig entrajat. I els molins molien per la nit i el meu home que anave al de Freixa traïen la llum, molien tota la nit sense la llum, feien una miqueta de trampeta, venie un tren a la nit que li deien lo misto i ja estaven esperant a ver que no vingués ningú pa tornar a enxufar. Trampetes que feen per puguer moldre.

P: Anave el seu home però abans de casar-se?

R1: Sí, claro, quan ere solter, abans d'anar a les mines. (...)

R2: Hi havie molta misèria. A totes les cases. I qui no patie gana estàem salvats!

P: Vostès tenien botigueta?

R2: No en teníem cap de botigueta.

P: Venien mel...

R2: No teníem botiga. Lo pare tenie moltes arnes i crestae i féem mel i la veníem. I vi també, féem molt vi i ficàem en bucois. I veníem a la menuda. Lo qui te pagae te pagae i el que no, no et pagae. Encara n'hi ha que pengem! N'hi havie uns quants que no et pagaven mai. Venies per traure't alguna perreta, pel gasto.

[ESCOLA]

P: Quan anaven a l'escola tenien algun horari?

R1: Sí, entràem a les 9 hasta les 12 o de 10 a 13 i de 3 a 5.

R2: De tarde cosíem, sol féem labor.

P: I la seua escola eren pupitres de dos en dos?

R1: Sí.

P: I recorden quins llibres tenien?

R1: La "enciclopedia escolar", lo "manuscrito"...

R2: Però la “enciclopedia” quan érem grans, de petits lo “catón” que díem, teníem com una cartilla que posàvem les vocals i les primeres lletres. Después teníem un llibre que n’hi havien uns patitos dibujats, no m’acordo com se die. Después ja començàvem en l’enciclopedia i después lo Grado Medio que és lo rader que féem. Encara el tinc.

P: El guarda encara?

R2: Sí. Si et saps aquell llibre bé ja tens bona carrera. Aquell llibre és molt interessant. Jo n’hi ha voltes que m’hi entretinc. És un llibre que totes les assignatures que volen ara tants llibres van en un llibre (...) No vaig adreprendre perquè vaig tindre molt mala sort en aquella mestressa, perquè haguessa depreés molt perquè en Doña Maria Rosa que vaig anar una temporà, si vaig anar 5 o 6 mesos tot lo que sé tot ho vaig deprende. Va anar a casa (a dir) que era una llàstima que no fessen estudiar perquè ere molt llesta. I, com m’havien de fer estudiar si no podien! Pues tot ho vaig deprende en esta que vaig anar 5 o 6 mesos, però és que anava a passos agigantats de tant que deprenia i que m’agradae.

[A SERVIR A BARCELONA]

Después me’n vaig anar a servir a Barcelona ja tenia 19 anys per a ver si podia estudiar perquè m’agradave molt. I van tindre la santa barra de no deixa’m anar ni a una acadèmia, que no demanava cap cosa, d’anar dos hores dos dies a la setmana. Ja m’havia buscat l’acadèmia i tot i me van dir que no. I me vaig sentir tant discriminà, tant mal, és que ho vaig passar molt malament perquè tenia tota la il·lusió de fer pues comerç, fer algo, estudiar algo.

P: De les tres germanes, l’única que va anar a servir va ser vostè?

R2: Rosita no hi va anar. Maria va anar una temporadeta. Jo no molt tampoc però vaig estar des dels 19 hasta que em vaig casar, hasta els 21 perquè als 22 justets ja em vaig casar. I no vaig poder conseguir d’anar a deprende. Una gent d’aquí del poble me van buscar un colegio pa que puguesa anar los domenges, fixa’t los domenges! Vaig començar i vaig arribar allí i me van dir que què és lo que sabia fer, que no és que sabessa molt però sabia algo i me van ficar per a ensenyar a les que no en sabien gens. I jo dic: Pues pa n’això me’n vaig al cine!

P: Pues quina pena vostè! Així que com aquell que diu hasta jubilar-se no ha pogut estudiar!

R2: No, hasta ara, ara ja vaig! Ara estúdio, ara faig lo que m’agrade.

P: Així que vostè va marxar a Barcelona per vore si podia anar a deprende i no va ser possible.

R2: No vaig anar perquè no em van deixar, perquè els vaig dir que matinaria, que les dos hores les faria, que si convenie aixeca’m a les 6 del matí m’aixecaria però... Però no els va vindre bé.

R2: No es va avenir perquè tenie molta faena. I después ere una casa que tenie 10 crios.

P: Però estave vostè sola en 10 crios?

R2: No, estàem 3. Jo estave a la cuina i les altres la una estae pal normal de la casa i l’altra de ninyera. Però féem de tot. A ver, jo estae a la cuina però me tocae fer faena també. I totes: la que estae de camarera li tocae fer faena, la que estave en los crios li tocae aidar allí on convenie perquè ere un pis molt gran. I estàem molta gent: lo matrimoni, 10 crios, i tenien una dona que los entretenie per la tarde, una monja de nit, una modista i mos reuníem allí 14 o 15 persones pa minjar i no n’havie els adelantos que n’hi ha ara. N’hi havie llavadores però d’estes llavadores que si no li aidaves... Jo la meua roba no la vaig ficar mai a la llavadora perquè anae bruta!. Ni els sabons, ni res.

P: I com és que va anar a Barcelona?

R2: Pues a ver si podia estudiar i al mateix temps me guanyava algo.

P: Amb quins contactes hi va anar? Era gent que coneixie a través del poble...?

R2: Tenia uns cosins d'Antonio a Barcelona, que ja festejava en ell. I me van dir, diu: Baixa pues i te buscarem casa-. Ells ne tenien de mossa però jo en ells no volia estar-hi i me van buscar una casa pa servir. I, bueno, me van buscar una casa a la vora de casa d'ells que era una peluqueria i estava molt bé però no m'agradae perquè tenie molt fàstic, eren bruts, (..) i vaig degué de marxar perquè haguessa caigut malalta jo allí. I se me trataven molt bé, eh! Perquè eren una gent boníssima, però jo era molt escrupulosa i vomitava i me dien: No estaràs embarassada?-. (...) Eren tan bona gent que em sabia molt mal de marxar, però com los havia de dir que em feen mania. I després me vaig buscar esta altra casa.

P: I el sou com funcionava?

R2: Me penso que cobrava 750 pessetes ja, després (abans).

P: Al mes?

R2: Sí, cada mes.

P: I això quan devia ser?

R2: Me vaig casar al 58, pues al 56.

R1: L'any que vam marxar nantres, al 56. (...) 135 pessetes a la setmana (guanyava el seu marit), però a nantres mos donaven vivienda, mos donaven la llum, l'aigua.

R2: I jo també, i el gasto! Però que no n'hi havie ningú dels que estaen a Barcelona que guanyés lo que guanyave jo, però ere una casa de molt treball. Teníem bon jornal, però treballàvem molt.

P: I després va tornar al poble. Per què va decidir de tornar?

R2: Perquè allavons mos havíem de casar i el meu home no volia baixar a Barcelona. Allí, a ver, a part de que no em van deixar estudiar, se me portaen molt bé i me donaen pis a mi gratis. Jo quan mos casséssem continuar treballant a la casa, però a la nit anar a dormir a casa meua; i al meu home mos donaen un pis al carrer Balmes vell i si no a estrenar a Sant Andrés, i després estave molt mal els pisos, i al meu home li donaven faena, la que vullgués, lo que passa és que ell no volie treballar tancat. I al final vaig pujar jo, no va voler ell. Jo no haguessa pujat, a mi m'agradae estar a Barcelona.

P: Li agrada la ciutat. Però, per vostè no n'hi ha molt de contrast de viure al poble i anar allí?

R2: Ah, no! Primer sí que me'n fee una cosa. Eixie al balcó i a tot arreu! Però després no, me vai acostumar i estava bé. Me trobava bé.

P: I d'estar lluny de la família i allí sola, no s'enyorava?

R2: Claro que els trobava a faltar, molt! Però, si me tocae, me tocae.

R1: Aquí no n'hi havie res, s'havie de buscar un. Si volies casa't i fer una perreta havies d'anar a buscar-ho allà on estae.

P: I això era també habitual que anessin moltes a servir a Barcelona i tornessen després al poble, a casar-se.

R1: Claro, si festejaen en un del poble, claro.

R2: Però, n'hi havie que es buscaven novio per allí i es casaven allí ja. Mira, destinos que té un. I a mi m'agradae, al final m'agradae estar a Barcelona.

[ESCOLA]

P: De l'escola alguna cosa més? Que no vau aprendre res!

R1: Poca cosa. A mi quan me van canviar en Doña Nati als 13 anys ja em van treure per anar al camp. Però anava al camp a casa: en lo iaio a plegar herbes, a fer coses al camp. (...)

P: En doña Pilar sí que feien classe?

R1: Sí, estae molt per la faena, ere jove, soltera, molt maja, sí treballàem en Doña Pilar sí. (...) I als 17 anys ja vaig fica'm a servir i de servir a casa'm.

P: I hi havia repàs?

R2: Sí pero natros no podíem anar que érem tres i si havia d'anar una, haviem d'anar les tres.

P: I el repàs què ere per la tarda pagant? Amb algú que s'hi dedicave?

R2: Sí, hi havie una dona que s'hi dedicae

R1: I don Alfredo em penso que també.

R2: I después hi havie una altra dona que li dien la Madrilenya que aquella dona ensenyae molt.

R1: I tampoc no ensenyaen lo d'ara!

R2: Bueno però ensenyaen molt si volien deprendre. Jo no vaig tindre esta sort, no em podien pagar el repàs. (...)

P: Alguna anècdota que recordin de quan anaven a escola?

R1: Anècdota? Doncs, mira, que quan mos castigaven mos deixaen sense anar a dinar a casa. I después les amigues agarraen algo de menjar i ficaen unes cordes i per la galeria (ens ho pujaen). Això ho haviem fet.

R2: En un paraigües! (...)

P: I no se quedave ni la mestra amb vostès? Les deixaven soles?

R1: No, no, soles.

R2: Natres sempre estàem soles.

R1: Però hi havie una galeria i eixíem a la galeria. –Què t'has quedat tancà?-. Sí, m'han deixat castigà!-. Ah, pues ja et portarem algo! I en un paraigües mos portàem algo. Quan tornaen a vindre a les 3 anàem a l'escola però et quedaves sense dinar. Eren dures, eren dures també les mestres!

P: Però pegar no pegaven.

R2: Hombre que no!

R1: Ai, ai! En la mà així (amb les puntes dels dints cap amunt)

R2: I sobretot si estae el mossèn! Aquell pegae però a base!

R1: Les col·leges! I lo punyito així (els dits cap a munt) i si el traïes, ai que el traïessis!, después dos voltes en vés d'una!

R2: I si te castigaen te posoen llibres a cada mà i et feien posar així (amb el braços en creu). I jo feie així : Pom! (tombave les manys perquè caiguessin els llibres) Tantes voltes com me'l ficaen. I me dien: ¿Por qué te sacas los libros? Estarás mucho rato-. –Todo lo que convenga, pero no los quiero-.

P: Ere molt rebelde vostè!

R2: Molt, molt. Feie d'altaveu. Mos ficàem dins de l'armari i allí tiràvem tots los papers i un dia me van colgar de papers, la Conxita la Sebastianeta i jo estàem, encara viu, mos ficàem allí i va pujar el mestre: –¿Dónde están estas majaderas?-. Natres cantàem i les altres ballaen. I no mos va trobar. Va tancar les portes i mos va deixar tancades, natres dins de l'armari. Menos mal que una li va dir: ¡Ay, que me he dejao el bolso arriba! ¿Me deja la llave para ir a abrir?-. I li va

dir: Toma, pero baja rápido. Con que va obrir i mos va dir: Vinga, correu que marxa'm ja!-. I vam baixar per això, sinó mos quedem tancaes dins de l'armari.

R1: No tenien cap de compasió, no.

R2: Érem rebeldes, però és que mos ho feen fer perquè, clar, si no hi havie ningú pa cuida't... En canvi en Doña Pilar no n'hi havie estes rebeldies.

R1: No, no, en Doña Pilar jo hi vaig estar molt bé los anys que vaig anar.

R: Una volta li vam ficar un paquet així (d'uns 40 cm) i vam ficar: 2 papaterres, 1 lagartija i tots los bitxos que vam trobar per la séquia. I vam ficar un paper molt ben ficat, en un llaç i tot. I el vam deixar allí damunt la taula i dice: ¿Qué es esto?-. –Es de parte del señor maestro-. Y quan ho va obrir va començar un xillits! Ere molt exagerà.

R1: Oi, és que de veure tants bitxos, ojo eh! (riu)

R2: Ne féem moltes quan érem petites! Jo pujar pels terrats i cruçar per les finestres de la frontera i tot això ere lo meu. Ja em podien avisar ja que no... Anave ma germana Rosita i die: - Mare, que Pura va per les finestres!-. I no en podien eixir, jo d'una finestra a l'altra.

R1: Pa caure, pa caure.

P: On estave l'escola aleshores?

R: Allí on estan fent això pa la gent gran, allà a les escoles velles.

P: I estaven separats en l'escola de xics i l'escola de xiques?

R2: Hi havia 4 classes, dos de xiques i de dos de xics.

R1: Els grans i els petits. De certa edat a certa edat i els petits.

P: I després dels 13 ja no anaven més a escola?

R1: No.

P: I qui volia continuar què havien de fer?

R1: Pocs...

R2: Algú va continuar de la nostra època, però pocs. Aquí al poble ningú (en relació a que no hi havia estudis superiors a Nonasp). Los prenen a Saragossa o a Tarragona i feen la carrera que volien fer. Aquí van estudiar los de Gabriel, lo Manolo, que va fer medicina i después los de Cal Tes (¿) que va fer d'abogat. Algú que estudiave, però aquí al poble no, i ara tampoc. Ara la ESO la fan a Maella i el batxillerat a Casp (...).

[TRADICIONALS INFANTILS]

P: I els jocs que jugaven a l'escola?